

Buitenlandse toerist spelen om de hoek in Witmarsum

Vaak genoeg erlangs gereden, maar altijd naar iets in de buurt: het maïsdoolhof, het tuincentrum, de pizzeria of het dorpscafé in Pingjum - nooit was er reden om Witmarsum echt even in te gaan. Een vergissing. De rondweg laat niet zien hoe aangenaam de oude dorpskern is, en achter het dorp ligt een voor deze streek verrassend volwassen bos.

  Ria Kraa Wikipedia

Hier kan men schaatzen laten slijpen en ritsen laten vernieuwen, en het thermisch ondergoed is in de aanbieding. Dit is Oostend, Witmarsum, een straatje zoals je dat niet veel meer tegenkomt, met onverwacht zo'n winkel waar je grág even voor blijft stilstaan. Dat het dorp een kern heeft waar het prachtig doorheen wandelen is - historische panden en pandjes, niet alleen bewoners maar ook middenstanders - laat zich nauwelijks vermoeden door wie erlangs rijdt over de doorgaande Gijsbert Japiksweg. Dat beseft het dorp zelf ook, getuige de dorpsvisie 2011-20, die zorgen uitspreekt over de authentieke dorpskern en vooral hoe de uitstraling daarvan kan worden verbeterd: de rijke geschiedenis met bekende figuren als kerkhervormer Menno Simons (hier geboren), schrijver en dichter Gysbert Japix (hier onderwijzer geweest) en sportpionier Pim Mulier (hier geboren), de Elfstedenroute dwars door het dorp, de goede wandelingen en fietstochten die kunnen worden gemaakt 'promoten we nog veel te weinig'. Daar wordt nu aan gewerkt in het raamwerk van LF2018; Witmarsum wil bijvoorbeeld een tentoonstelling, een cabaretvoorstelling en een theaterproject optuigen.

Maar zeker zo lekker is het om op een achternamiddag in alle stilte - nog nergens drommen toeristen te bekennen gelukkig - zo maar wat straatjes in te lopen en lukraak af te slaan, linksaf, rechtsaf, en dan ineens zo'n etalage tegen te komen. Of zo'n oud rijtje allemaal knusse maar wel vrijstaande huisjes langs. En alleen al voor de naam ervan de Bewaarschoolstraat doorsteken. Langs de oude zuivelfabriek met de prachtige naam De Goede Verwachting, langs het eetcafé Nice Flavour dat dicht is maar dat een raadselachtig verkeersbord 'Pas op! overstekende otters' aan de gevel heeft hangen. Dan langs de koepelkerk met kerkhof, waar vlak buiten het hek, pal naast het borstbeeld voor

Pim Mulier, een dode meeuw ligt. En hé, pal dáárnaast een tegel in de stoep van 'B.C. Ottermaaraakis'. Kijk, dat soort dingen wil je tegenkomen. Dat verkeersbord slaat op die bijarters natuurlijk. Dit tevrede vastgesteld hebbend, is het extra lekker verder lopen. (Mis dus. Eenmaal thuis leert een minuutje googelen dat het eetcafé tot vorig jaar eigendom was van Eppie Otter, die er jarenlang de Otterbar runde.)

Volgende doel is de in 2015 gestaureerde graanmolen. Er pal naast liggen gezellig bij elkaar jeu-de-boulesvereniging de Mouneboulers, camping Mounewetter, openluchtbad Mounewetter en de tennisclub die níét het woord mounne in de verenigingsnaam opnam.

Buitenlanders

Jaarlijks komen er véél buitenlanders naar Witmarsum, weet men bij de receptie te melden. Die doen dan even een rondje ter ere van Menno Simons: vooral naar het monument en het contourenkerkje vlak buiten het dorp. Het is een mooi wandelingetje daarnaartoe vanaf de camping: eerst langs het vaartje (deel van de Elfstedenroute - niet-Friezen zijn daarvan altijd onder de indruk als ze dat horen van de campingreceptioniste) naar het Flietsterbosk. Een

Een grote groep populieren verzorgt een ruisende entree maar er groeit veel meer dan dat

grote groep populieren verzorgt een ruisende entree maar er groeit veel meer dan dat: elzen, meidoorns, wilgen, wat tamme kastanjes en eiken, je loopt door een lindenlaan hier en een beukenlaan daar. Maar je vindt er vooral veel essen. Dat is prachtig wandelen, want er valt véél licht door de hoog opschietende essen met hun haast transparante bladerdek, ideale omstandigheden voor bijvoorbeeld speenkruid en stinzenplanten. Maar het is ook een beetje triest wandelen, in het beseft dat dit stuk bos er straks misschien niet meer is. Meer dan 80 procent van alle essen in Nederland is besmet door de essentaksterfte. Ook hier zijn her en der bomen scheefgezaakt en omgevallen, dode takken steken kaal tussen de bladeren uit. Tegen de agressieve schimmelziekte is nog niets te beginnen, vooralsnog kunnen bosbeheerders slechts kiezen uit nietsdoen of kappen en herplanten met andere soorten.

Er scheuren veel kinderen op hun fiets over de bospadjes: het is lekker crossen hier. Om essentaksterfte malen ze niet, wel om wandelaars die hen maar vervelend in de weg lopen. Wie daar geen zin in heeft, lope niet door het bos maar eromheen, over een graspadje - geen fietsers! - tussen hoogopschietend riet, wilgenroosjes en de gedroogde overblijfselen van fluitenkruid, waarop menig slak zit te zonnebaden. Doodse stilte en dan zomaar opeens een picknickbank en even verderop een laag uitkijktorentje over een paar weilanden en in de verte de A7 tussen Bolsward en Afluitdijk. Zou het daarom 'flenssicht' heten? Dat zou beroerd gespeld zijn en bovendien zijn op dit stuk snelweg nooit files. Het zit in elk geval lekker op het hoge bankje, en dan is ook zo opgezocht dat had ik hier tussen 1830 en 1949 gezeten, uit had gekeken op een spinnenkopmolen in de polder Filens.

Het is vanuit dit bos maar een klein eindje doorlopen naar de bescheiden golfbaan (doodse stilte), het recreatiehuisjesparkje (nog

Tegels

Bijzondere stoeptegels zijn er al jaren - een bekende variant is die met een kuiltje, zodat er geknikkerd kan worden. Maar bedrukte stoeptegels zijn intussen ook al jaren in gebruik. In Witmarsum presenteerde de stichting Oars als Oars de eerste, met oprichtingsdatum en het logo van het dorp haar georganiseerde Oktoberfest. Nu liggen er verscheidene in het dorp.

steeds in aanleg, het raakt maar niet vol) en daarachter het tuincentrum met ernaast twee prachtige boerdieren waar jammer genoeg de daken bedekt zijn met kunststof platen.

Linde

Voor die boerderijen staan de twee bescheiden monumenten voor Menno Simons. Een gedenknaald staat op de plek waar eeuwenlang een woning als schuilkerkje werd gebruikt en waar volgens overlevering Simons zelf heeft gepreekt. In 1828 werd het vervangen door een echt kerkje, dat er tot 1876 bleef staan. Nu staat er een contourenkerkje: een geraamte van staal, zoals Uniastate in Bears ook is verbeeld. In 2011 is bij een herdenking een linde geplant. In de Duitse stad Oldesloo staat er ook een: daar stierf Menno Simons. Ook dit zijn twee prachtige stille, haast geheime plekjes, waar het verrukkelijk uitrusten is voor wandelaars of fietsers. Aan de picknicktafel of op de bank - blijkens het zakelijke opschrift gesponsord door Euro Funderling, constructiebedrijf K. Stok & ZN. B.V. en Grontmij. Heerlijk, zulke financiers. Maar een iets dichtertlijker bordje ware fijn geweest. Zoals dat in het dorp, bij de kerk, dat verder geen sponsors vermeldt maar wel een stukje geschiedenis:

Hjir lei de smid mei ark en fjoer de hoep om it tsjil en joech it stjûr it ambyld swijt, it fûar is dwêst de wurkbank noaget no ta rêst

Wykein bezoekt deze zomer plaatsen in Fryslân die buiten de top tien vielen van de manifestatie 'It moaiste fan Fryslân', maar die wel op de lijst belandden van bij jury en publiek honderd favoriete objecten of plekken

Stemmen op hét ikoon van Fryslân - uw favoriet uit de top tien - kan nog steeds op www.itmoaistefan.frl. Het Eise Eisinga Planetarium in Franeker scoort op dit moment het hoogst met bijna 27 procent van de stemmen

3600

In het zuidoosten van Brazilië wonen haast 3600 mensen in een door Duitse mennonieten gesticht dorp. Ze vestigden zich daar begin twintigste eeuw en noemden hun nieuwe stek naar de geboorteplaats van Menno Simons: Witmarsum.

5 / 7

Vanuit Witmarsum zijn twee wandelingen te maken naar omliggende dorpen, van respectievelijk 5 en 7 kilometer, naar Pingjum of Arum. Te vinden op www.doarpswurk.frl. klik op Witmarsum. en dan op de kaart op Witmarsum.

15

In het Flietsterbosk (15 ha.) leven veel zangvogels, zoals het roodborstje en de zwartkop, de boomklever en de gekraagde roodstaart.